

Звіт
про роботу комунального закладу Сумської обласної ради – обласного
центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю
у 2023/2024 навчальному році

Діяльність комунального закладу Сумської обласної ради – обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (далі – Центр) у 2023/2024 навчальному році здійснювалася відповідно до законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», інших нормативно-правових актів у галузі освіти, позашкільної освіти; у контексті реалізації Стратегій розвитку закладу на 2021/2025 роки.

Пріоритетними напрямками діяльності педагогічного колективу є забезпечення якості освітнього процесу в контексті науково-методичної проблеми «Актуалізація змісту, форм, методів і технологій освітньої діяльності закладу позашкільної освіти в сучасних умовах реформування освіти й розбудови громадянського суспільства в Україні»; реалізація соціально-освітніх, методико-педагогічних проєктів; удосконалення програмного забезпечення освітнього процесу в гуртках і творчих об'єднаннях; створення безпечних умов навчання і праці; подолання освітніх втрат; психологічна підтримка учасників освітнього процесу; розроблення цифрового освітнього контенту на основі технологій STEM-освіти, методик, спрямованих на формування профільних освітніх і соціальних компетентностей, подальший розвиток регіонального позашкільного освітнього простору.

Зміст освітньої, організаційно-масової, методичної роботи педагогічного колективу закладу визначається Положенням про позашкільний навчальний заклад, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2001 р. № 433, Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти Центру, планами роботи на рік, місяць, освітньою програмою, навчальним планом, навчальними програмами з позашкільної освіти.

Освітній процес у гуртках і творчих об'єднаннях, наукових секціях здійснюється за художньо-естетичним, науково-технічним, фізкультурно-спортивним, туристсько-краєзнавчим, гуманітарним, оздоровчим, соціально-реабілітаційним, еколого-натуралістичним, дослідницько-експериментальним напрямками позашкільної освіти. Відповідно до цього в закладі функціонує 8 навчальних відділів. Дозвіллеву складову роботи з дітьми, координацію діяльності органів дитячого самоврядування закладу, обласної ради старшокласників забезпечує відділ організаційно-масової роботи, методичний супровід навчально-виховної діяльності – методичний відділ.

Навчально-виховну роботу в Центрі було організовано відповідно до соціального попиту, інтересів, нахилів і здібностей дітей, з урахуванням їх вікових особливостей у 290 гуртках за напрямками позашкільної освіти, у яких у 2023/2024 навчальному році навчалися 4250 вихованців, а саме: за художньо-естетичним (38 гуртків, 13,1% від їх загальної кількості), еколого-натуралістичним (31 гурток, 10,7 %), науково-технічним (36 гуртків, 12,4 %), дослідницько-експериментальним (47 гуртків, 16,2 %), туристсько-краєзнавчим

(30 гуртків, 10,3%), фізкультурно-спортивним (36 гуртків, 12,4 %), гуманітарним (52 гуртки, 18,0%), соціально-реабілітаційним (9 гуртків, 3,1%), оздоровчим (11 гуртків, 3,8 %). Кількість гуртків за навчальними рівнями: початкового – 86 (29,7%); основного – 154 (53,1%); вищого – 50 (17,2%). Також до функціональної структури закладу входять 6 обласних профільних шкіл (фізико-математична, історична, журналістики, «Лідер», флористики та фітодизайну, народних ремесел), Центр розвитку «Д.І.М.», школи раннього розвитку «Сонечко», «Кіндер-клуб», Сумське територіальне відділення Малої академії наук України.

Упроваджуючи принцип безбар'єрності освіти, було створено умови для навчання в гуртках і творчих об'єднаннях дітей з особливими освітніми потребами. У 2023/2024 навчальному році в закладі навчалося 8 дітей цієї категорії. Також до навчально-творчої діяльності було залучено 41 дитину, яка має статус внутрішньо переміщеної особи.

Роботу гуртків і творчих об'єднань було організовано як безпосередньо в закладі, так і на базі закладів загальної середньої освіти Сумської, Конотопської, Охтирської, Глухівської, Кролевецької міських рад.

Відповідно до безпекової ситуації в умовах воєнного стану освітній процес у гуртках і творчих об'єднаннях закладу, організаційно-масові заходи локального, обласного рівнів здійснювалися за очною, змішаною, дистанційною формами.

Дистанційна робота в умовах змішаного навчання організовувалася на платформі дистанційного навчання Microsoft Teams. Найпоширенішими формами дистанційної роботи були мультимедійні презентації; онлайн-лекції, тестові завдання, створені у Google Forms, Microsoft Forms, інструктивні картки, проведення практичних робіт, перегляд відеопродуктів за посиланням та їх обговорення; віртуальні екскурсії, індивідуальні завдання для самостійної роботи, трейл-змагання тощо.

Велика увага приділяється кроссекторальному партнерству. У січні 2024 року за сприяння Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), благодійної організації «Світло надії» за кошти Глобального партнерства в галузі освіти (GPE) в закладі започатковано роботу Цифрового освітнього центру І Суми (DLC 3), головна мета якого – забезпечення здобувачів освіти можливістю надолуження освітніх втрат, психоемоційною підтримкою та безперервним доступом до дистанційної освіти. Станом на 01.06.2024 навчанням охоплено майже 700 здобувачів освіти віком від 6 до 17 років.

Освітній процес у гуртках і творчих об'єднаннях було організовано за 123 навчальними програмами: 26 програмами (21 %), рекомендованими Міністерством освіти і науки України, 97 програмами (79 %) – розробленими педагогами закладу. За звітний період керівниками гуртків, методистами Центру розроблено 2 навчальні програми, 5 – удосконалено й затверджено в установленому порядку у зв'язку із закінченням терміну їх дії.

Контроль за виконанням навчальних програм, рівнем підготовленості керівників гуртків до занять із дітьми, дотримання розкладу занять, безпекових вимог здійснювався системно заступниками директора, завідувачами відділів.

Контроль за засвоєнням вихованцями програмних знань, умінь і навичок здійснювався під час підсумкових занять і заходів, що проводилися з урахуванням безпекової ситуації у форматі змагань, тестів, концертних програм, конференцій, майстерок, виставок тощо.

У 2023/2024 навчальному році свідоцтва отримали 324 вихованці, які пройшли повний курс навчання в гуртках і творчих об'єднаннях.

Система виховної роботи в закладі спрямовується на усвідомлення вихованцями ціннісного ставлення особистості до суспільства та держави, родини, культури та мистецтва, суспільно корисної праці; формування культури здоров'я, соціально-комунікативних компетентностей, духовно-моральних цінностей, естетичної культури особистості, готової до творчої діяльності. Значна увага приділяється питанням поширення інформації щодо збереження фізичного, ментального здоров'я вихованців у зв'язку з воєнним станом.

Характерною складовою всіх організаційно-масових заходів є активне впровадження інтерактивних пізнавально-ігрових, здоров'язбережувальних методик, новітніх інформаційно-комунікативних технологій, технологій STEM-освіти, принципів сталого розвитку.

Створенню умов для творчого й інтелектуального саморозвитку та самореалізації здобувачів освіти сприяла організація роботи за завданнями обласних соціально-освітніх проєктів «Кровна родина», «Пам'ятаємо минуле – зберігаємо майбутнє», Програми «Молода генерація Сумщини на 2023 – 2027 роки»; благочинних акцій до Дня захисників і захисниць України, «Діти – дітям», «Патріотична хвиля»; поширення сучасних напрямів патріотичного ARTу (волонтерський хендмейд, патріотичні флешмоби, челенджі, перформанси, івенти); масштабування сучасних видів навчально-ігрової діяльності українознавчого, етнографічно-краєзнавчого, військово-патріотичного, еколого-патріотичного, соціокультурного спрямування.

Упродовж навчального року до участі в заходах у межах соціально-освітніх проєктів, акцій, програм було залучено понад 4 тисячі вихованців, педагоги закладу, їх батьки, що сприяло формуванню партнерської взаємодії між педагогами, батьками та громадськими інститутами щодо виховання дітей та учнівської молоді. Учасники цих заходів вивчали родинні мистецькі традиції, ремесла, популяризували досвід з реалізації учнівських ініціатив, патріотичних, природоохоронних, добродійних справ.

Так, у межах проєкту «Кровна родина», юні краєзнавці долучилися до обласної краєзнавчої експедиції учнівської молоді «З родини йде життя людини», презентували родинні альбоми «Я пишаюся своєю родиною». Вихованці гуртків гуманітарно-оздоровчого напрямку взяли активну участь у фестивалі-конкурсі родинних гербів «Я. Родина. Україна». Активними учасниками челенджу фото-, відеоматеріалів родинних старожитностей «Мамина вишиванка» стали вихованці гуртків декоративно-ужиткового

профілю, а вихованці гуртків художньо-естетичного напрямку активно долучилися до конкурсу малюнків «Українська родина – міцна і єдина».

З метою вдосконалення роботи з обдарованими здобувачами освіти реалізовано низку заходів у межах Програми «Молода генерація Сумщини на 2023-2027 роки», зокрема розроблено критерії (індивідуальні картки) для здійснення поетапного відбору обдарованих здобувачів освіти 5-11 класів у закладах загальної середньої освіти області, за результатами якого створено реєстр обдарованих, а також організаційно-методичні кейси, дидактичні алгоритми, механізми комунікації для реалізації освітньої діяльності; проведено аналітичну роботу щодо академічних уподобань, практичних, соціальних і творчих компетентностей здобувачів освіти, результативності їх участі в інтелектуальних заходах різних організаційних рівнів.

Для учасників Програми, здобувачів освіти 7-8 класів, педагогами закладу проведено два освітні інтенсиви, участь у яких взяли понад 1100 дітей області. Учасники Програми мали змогу ознайомитися зі змістом інтерактивних дистанційних лекцій на Youtube-каналі Центру, відповісти на питання в анкетах зворотного зв'язку. Заняття освітніх інтенсивів було спрямовано на загальний розвиток здобувачів освіти, набуття нових знань і подолання освітніх втрат за основними предметами шкільної програми, удосконалення навичок, формування життєво важливих компетентностей для успішного навчання та соціалізації.

У процесі здійснення заходів з реалізації Програми окреслено такі пріоритетні завдання: поетапне виявлення обдарованих здобувачів освіти – учасників обласних, всеукраїнських заходів; забезпечення їх участі у Програмі; моніторинг запитів на освітні послуги, подолання освітніх втрат, професійне самовизначення; координація діяльності з реалізації Програми, консолідація стейкхолдерів; створення, підтримка та фасилітація команди тьюторів; розроблення алгоритму комунікації з координаторами на місцях, рекомендацій щодо організації роботи опорних освітніх центрів, закладів освіти на місцях; дидактично-методичного кейсу відповідно до сучасних освітніх технологій (цифрова освіта, STEM-орієнтоване навчання, патріотичне виховання тощо), механізму реалізації індивідуальної освітньої траєкторії учасників Програми (тьюторський супровід, курси за вибором, подолання освітніх втрат тощо); створення ефективного інформаційно-комунікативного цифрового простіру; організація обласних освітніх інтенсивів, літньої школи для учасників Програми.

З метою вдосконалення вмінь і навичок вихованців гуртків фізкультурно-спортивного відділу було організовано низку заходів, спрямованих на формування навичок здорового способу життя, удосконалення фізичної підготовки здобувачів освіти. Зокрема в режимі реального часу проведено: змагання з пішохідного та велосипедного туризму за Кубок Центру (4 етапи), із в'язання туристських вузлів; командну першість Центру з пішохідного туризму; змагання зі спортивного орієнтування: «Зимовий парк-тур», «Різдвяний парк-тур», «Весняний парк-тур», «Літній парк-тур»; спортивно-розважальні програми «Valeo!» – бути здоровим!», «Весняний

турнір»; фестиваль вихованців фізкультурно-спортивного відділу «Наші рекорди».

Юні спортсмени стали призерами Відритої Першості клубу «Абалаковець» з техніки туризму «На крилах пам'яті», XXVII відкритого Чемпіонату м. Суми з техніки спортивного туризму «Меморіал пам'яті друзів», відкритих змагань зі спортивного туризму та спортивного орієнтування «Старти Перемоги». Здобули новий досвід та підвищили спортивні розряди під час Чемпіонатів і Кубків України серед юнаків із пішохідного та велосипедного туризму, Чемпіонату України серед вихованців закладів позашкільної освіти зі спортивного орієнтування (бігом) тощо. 26 вихованців гуртків зі спортивного орієнтування стали призерами змагань всеукраїнського рівня. За звітний період 369 вихованцям присвоєно розряди зі спортивного орієнтування та спортивного туризму.

Вихованці гуртків еколого-натуралістичного напрямку долучилися до участі в тематичних заходах «Свято Врожаю», «День зимуючих птахів», «День зустрічі птахів», «День Землі», «День юного натураліста», циклу тематичних виставок творчих робіт, обласного марафону екологічних активностей «Екожиття – наше майбуття», Всеукраїнської екологічної гри «Паросток» тощо.

Гуртківці художньо-естетичного відділу стали активними учасниками соціальних проєктів, акцій, флешмобів, перформансів, конкурсів, тематичних концертів, виставок, зокрема конкурсів «Ми українського роду», «Співочий інтенсив»; Шевченківських читань; перформансів «Весняний вернісаж», «SANTA PARTY»; благодійного ярмарку «Крила перемоги»; Всеукраїнської національно-патріотичної онлайн-руханки до Всесвітнього дня руху заради здоров'я. Організовано персональні виставки педагога і вихованців гуртків образотворчого мистецтва.

Педагоги та вихованці гуртків соціально-реабілітаційного відділу реалізовували проєкти «Переможне світло дитячої мрії», «Національно-патріотична, святково-оберегова символіка», «Вибійка як вид регіональної творчості. Символізм у вибійці», вели дослідницьку роботу за матеріалами фестивалей «Мамина вишиванка», «Перлини нашої душі». Вони вивчали та відроджували традиції регіональних ремесел, долучилися до участі в обласних фестивальних заходах.

Педагоги закладу здійснювали керівництво, координацію проведення обласних етапів конкурсних заходів, підбивали їх підсумки, узагальнювали й аналізували результативність участі в заходах вихованців, педагогів закладів освіти області.

За звітний період було проведено 112 заходів обласного рівня. Їх учасниками стали близько 11,5 тис. вихованців, учнів закладів позашкільної, загальної середньої освіти, з них 1075 – вихованці Центру.

Результативною була участь вихованців гуртків науково-технічного відділу в обласних конкурсах і змаганнях: виставці-конкурсі науково-технічної творчості учнівської молоді «Наш пошук і творчість – тобі, Україно!», конкурсі

робіт юних фотоаматорів «Моя Україно!», кінофестивалі «Осінні барви Буковини», змаганнях із початкового технічного моделювання, робототехніки та радіоелектронного конструювання, автомоделного спорту, спортивної радіопеленгації. Високий рівень підготовки продемонстрували вихованці гуртків вищезазначеного напрямку в конкурсах і змаганнях всеукраїнського рівня, про що свідчать відповідні результати: два II і три III місця у Всеукраїнському фото-, кінофестивалі «Осінні барви Буковини»; I місце, два II, чотири III місця та III місце в загальнокомандному заліку Всеукраїнських відкритих змагань учнівської молоді серед молодших і старших юнаків зі спортивної радіопеленгації (IV ранг); 1 золота, 3 срібні та 3 бронзові медалі у Всеукраїнських відкритих змаганнях учнівської молоді серед молодших і старших юнаків зі спортивної радіопеленгації.

Вихованці гуртків дослідницько-експериментального відділу долучилися до участі в заходах обласного рівня, а саме: I етапі Всеукраїнської науково-технічної виставки-конкурсу молодіжних інноваційних проєктів «INVENTOR.UA»; II етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України; 25 навчальних сесій для слухачів МАН, обласних фізико-математичної, історичної шкіл, школи журналістики; обласній конференції «Перший крок у науку»; Обласному фестивалі «МАНівська родина» тощо.

За результатами участі вихованців дослідницько-експериментального відділу в I етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів - членів МАН у 2024 році із 43 учасників – 38 переможців; у II етапі із 38 учасників – 34 переможці; у III етапі із 17 учасників – 10 переможців.

Результативною була участь вихованців відділу в заходах всеукраїнського рівня: 13 переможців Всеукраїнської наукової конференції-конкурсу «Молодь. Наука. Природа», 12 переможців Всеукраїнського конкурсу креативних проєктів учнівської молоді, 5 переможців Відкритого природничого турніру з біології, географії, хімії «Молодь. Наука. Природа», по 1 переможцю у Всеукраїнських конкурсах «Еко-погляд» і Водний приз, 7 срібних медалей у Всеукраїнській олімпіаді креативності «Destination Imagination».

Вихованці гуртків дослідницько-експериментального відділу вчергове засвідчили високу результативність участі в національному фіналі GENIUS Olympiad Ukraine: із 19 учасників 12 гуртківців стали переможцями. Один із них буде представляти свій проєкт на міжнародному фіналі у Сполучених Штатах Америки.

Вихованці та педагоги туристсько-краєзнавчого відділу активно долучалися до участі у традиційних тематичних історико-краєзнавчих квестах, обласної просвітницької краєзнавчої акції «Мій рідний край», обласного етапу конкурсу написання есе «Війна за свій шлях» (дитячий погляд), обласних краєзнавчих конференцій «У світі краєзнавчих відкриттів», «Герої сучасності серед нас», а також заходів всеукраїнського та міжнародного рівнів: Всеукраїнського творчого фестивалю до Дня Європи «Єврофест – 2024», Міжнародного проєкту «Позашкілля українським дітям».

Педагоги відділу координують роботу, що здійснюється за завданнями Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Було проведено два засідання Школи виховників джур; I (регіональний) етап Всеукраїнського заочного конкурсу звітів про роботу роїв; II (обласний) етап гри у старшій і середній вікових групах, до участі в якому долучилося 27 роїв.

Роботу обласного зразкового музею туризму і краєзнавства було спрямовано на реалізацію методико-педагогічної ідеї «Живий музей». Підготовлено експозицію «Війна за свій шлях», що висвітлює події повномасштабного вторгнення росії в Україну; проведено зустріч з учасниками бойових дій «Історії тих, хто перемагає»; аукціон дитячих робіт зі збору коштів на потреби ЗСУ; акцію «Ангели пам'яті»; заходи в межах проєкту «Фото на добру згадку»; організовано 36 екскурсій, 6 тематичних виставок.

Вихованці гуртків соціально-реабілітаційного відділу стали призерами обласних виставок-конкурсів «Український сувенір», «Знай і люби свій край», обласного фестивалю мистецтв «Перлини нашої душі», обласного конкурсу творчо обдарованих дітей і підлітків «Чарівні барви Сумщини», Всеукраїнського конкурсу з писанкарства «Великодні писанки», Всеукраїнського конкурсу-виставки «Український сувенір», відкритого Всеукраїнського творчого інклюзивного фестивалю «Натхнення без кордонів».

Педагоги закладу проводили системну роботу, спрямовану на формування соціальної активності та громадянської самосвідомості учнівської молоді через координацію діяльності органів учнівського самоврядування, зокрема обласної ради старшокласників. Для реалізації дитячих ініціатив організовано добротинну акцію «Добрий вчинок», проведено обласний конкурс соціально-освітніх проєктів «Діти розбудовують громаду».

Навчально-творчу, організаційно-масову, методичну роботу в закладі забезпечувало 132 педагоги: 105 осіб – основні працівники, 27 – сумісники. Методичний супровід освітнього процесу здійснювали 25 методистів, з яких 13 осіб мають вищу категорію, 5 – першу, 4 – другу. 16 педагогічних працівників мають науковий ступінь кандидата наук (5 осіб – основні працівники, 11 – сумісники), 1 педагогічний працівник має науковий ступінь «доктор наук». 8 педагогів мають звання «керівник гуртка-методист», 2 педагоги – «Майстер спорту», 1 – «Майстер спорту міжнародного класу»; 1 – «Народний майстер».

Освіта та рівень професійної підготовки педагогічних працівників відповідають вимогам чинного законодавства: 95 педагогічних працівників мають вищу освіту, 6 – базову вищу; 4 – незакінчену вищу.

Трудові відносини за звітний період здійснювалися згідно із Законом України від 15.03.2022 № 2136-IX «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану».

Атестація педагогічних працівників закладу у 2023/2024 навчальному році здійснювалася відповідно до Закону України «Про позашкільну освіту», Положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом

Міністерства освіти і науки України від 09.09.2022 № 805 (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1169).

Згідно з рішенням атестаційної комісії закладу у 2024 році було проатестовано 28 педагогічних працівників Центру. Із них: 3 педагоги – з присвоєнням кваліфікаційної категорії «спеціаліст першої категорії»; 1 – з присвоєнням кваліфікаційної категорії «спеціаліст другої категорії»; 2 – з підтвердженням раніше присвоєної кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії»; 1 педагог – з підтвердженням раніше присвоєного педагогічного звання «керівник гуртка-методист».

Також було проатестовано 22 педагогічні працівники за посадою керівник гуртка із встановленням 12 тарифного розряду. За наслідками атестації 12 тарифний розряд також було встановлено двом акомпаніаторам.

Відповідно до Положення про атестацію педагогічних працівників у 2023/2024 році було організовано та проведено планову курсову перепідготовку 22 педагогічних працівників закладу на базі Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Педагоги закладу активно долучалися до участі в методико-педагогічних заходах, вебінарах, про що свідчать сертифікати про підвищення їх фахового рівня.

За сумлінну працю 26 педагогів Центру були відзначені грамотами національних, державних центрів (НЕНЦУМ, УДЦПО, НЦ «МАНУ», УДЦТКУМ), Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації.

З метою вдосконалення системної діяльності з упровадження сучасних освітніх технологій в освітній процес закладів позашкільної освіти, модернізації форм і методів роботи з обдарованими здобувачами освіти протягом 2023/2024 навчального року було проведено обласну STEM-школу для педагогів закладів позашкільної освіти, до роботи якої долучилося 150 педагогів закладів позашкільної освіти області, у тому числі 38 педагогічних працівників Центру. За підсумками участі в теоретичному, практичному, підсумковому модулях вони отримали сертифікати, що засвідчують підвищення їх кваліфікаційного рівня.

Протягом звітної періоду було проведено обласний конкурс розробок інтегрованих STEM-занять у закладах позашкільної освіти.

Конкурс ініційовано в межах діяльності обласної STEM-школи для педагогів закладів позашкільної освіти та спрямовано на системну поетапну методичну та практичну підготовку педагогів. Підсумковий етап конкурсу відбувався під час Всеукраїнської STEM-весни (березень-квітень 2024 року). На конкурс було представлено 42 розробки педагогів (8 педагогів Центру) закладів загальної середньої, позашкільної освіти Сумської, Білопільської, Путивльської, Шосткинської, Охтирської, Лебединської, Глухівської, Тростянецької, Роменської міських рад; Недригайлівської, Великописарівської, Миколаївської селищних рад. Серед переможців – керівники гуртків закладу Ванідовська Ю.А., Громико Д.В., Залужна Н.С, Москаленко Н.А., Олійник Н.В, Перетятко К.Б., Статівка Є.М., Стецюра А.В. Презентація кращих практик щодо впровадження

STEM-освіти в освітньому процесі відбулася у квітні 2024 року під час обласного фестивалю STEM-ідей педагогів закладів позашкільної освіти.

У межах Всеукраїнської ініціативи Інституту модернізації змісту освіти «STEM-весна 2024» у квітні 2024 року відбувся обласний фестиваль STEM-ідей «Еко-активна STEM-весна позашкільна», учасниками якого стали понад 80 педагогів (13 педагогів Центру) закладів позашкільної та загальної середньої освіти.

У лютому 2024 року педагоги Центру долучилися до роботи Всеукраїнської авторської педагогічної майстерні «STEM – світ інноваційних можливостей: досвід роботи закладів позашкільної освіти», під час роботи якої успішно презентували досвід упровадження STEM-орієнтованого навчання в закладах позашкільної освіти.

Другий рік поспіль колектив закладу в партнерстві із Сумським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти бере активну участь у Всеукраїнському інноваційному освітньому проєкті «Організаційні та науково-методичні умови створення STEM-центрів».

Педагогами закладу за звітний період було підготовлено інформаційно-методичний збірник «Позашкільна освіта Сумщини: регіональний аспект», методичний посібник з досвіду формування нових практик STEM-орієнтованої освіти «STEM у позашкільлі», збірник матеріалів з актуалізації позашкільного освітнього і соціокультурного простору «Виховати особистість».

З метою вдосконалення професійної майстерності педагогів, презентації кращого досвіду роботи гуртків і творчих об'єднань педагогічні працівники закладу долучалися до участі в конкурсних методико-педагогічних заходах. Так, призером обласного етапу Всеукраїнського конкурсу «Джерело творчості» за туристсько-краєзнавчим напрямом, туристсько-краєзнавчим профілем стала Залужна Н.С., керівник гуртка закладу. За результатами проведення Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти переможцями у категорії «Навчальна література з позашкільної освіти» за туристсько-краєзнавчим напрямом, туристсько-краєзнавчим профілем стали методисти Перепелиця Н.В, Мишакова Т.В. Серед лауреатів означеного конкурсу в категорії «Навчальні програми» за дослідницько-експериментальним напрямом – керівник гуртка Заболотна Ю.В.; за науково-технічним напрямом – методист Южаков Є.Є.

Кращий педагогічний досвід було презентовано також під час обласних і всеукраїнських методико-педагогічних заходів, курсів підвищення кваліфікації, науково-практичних конференцій. У останніх у 2023/2024 навчальному році взяли участь 17 педагогів закладу.

Педагогічні працівники здійснювали системну самоосвітню діяльність, про що свідчить постійне оновлення репозитарію, педагогічних Е-портфоліо.

З метою оптимізації методичної роботи та роботи з педагогічними кадрами протягом звітного періоду в закладі проводилася системна робота, спрямована на моніторинг освітньої діяльності, удосконалення науково-методичного та

програмно-методичного забезпечення, самоосвітню діяльність педагогів, підвищення їх професійного рівня. З цією метою організовано роботу профільних методичних об'єднань педагогів відділів, обласних методичних об'єднань за напрямками позашкільної освіти, у межах яких проводяться засідання творчих груп, майстер-класи. Так, було проведено: 14 засідань обласних профільних методичних об'єднань, 8 семінарів-практикумів, 12 засідань творчих груп для педагогів за різними напрямками позашкільної освіти, методичний вернісаж. Успішно реалізовано методичний проєкт «Цифрова освітня кухня».

З метою здійснення методичного супроводу освітнього процесу в гуртках і творчих об'єднаннях, удосконалення системи науково-методичної роботи на основі інноваційних технологій навчання, програмно-методичного забезпечення для методистів, керівників гуртків закладу було організовано роботу методико-педагогічного практикуму, під час якого розглядалися актуальні питання щодо організації освітнього процесу в умовах дистанційного, змішаного навчання, національно-патріотичного, громадянського виховання; упровадження в освітній процес інтерактивних форм роботи, технологій STEM-освіти.

Для забезпечення методичного супроводу, організації освітньої, інформаційно-методичної діяльності педагогів здійснено профільне закріплення методистів за керівниками гуртків. Це сприяло вдосконаленню програмно-методичного, дидактичного забезпечення освітнього процесу в гуртках і творчих об'єднаннях.

У грудні 2023 року обласним центром позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю було проведено обласний форум педагогічних працівників закладів позашкільної освіти «Мріємо. Діємо. Переможемо», під час якого було визначено стратегічні вектори розвитку позашкільної освіти області у 2024 році, зокрема щодо компенсаторної функції з навчання та виховання дітей і молоді, подалання освітніх втрат, модернізації й цифровізації, безпековості позашкільного освітнього простору.

Колегіальним постійно діючим органом управління в закладі є педагогічна рада, під час засідань якої розглядалися питання щодо організації освітнього процесу, масової та методичної роботи; обговорювалися і рекомендувалися до затвердження плани роботи закладу, підвищення кваліфікації педагогічних працівників, освітня програма, структура закладу, положення про відповідні напрями діяльності, творчі колективи; приймалися рішення щодо організації роботи з реалізації освітніх проєктів «Цифровий освітній центр», «Обласна STEM-школа», «Лабораторія професійної майстерності», вдосконалення професійної діяльності педагогічних працівників, співпраці з батьками вихованців. За звітний період було проведено 4 засідання педагогічної ради.

Реалізацію освітніх, виховних завдань педагогічний колектив закладу здійснював у партнерстві із закладами загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти, Департаментом екології та природних ресурсів, управлінням молоді та спорту, культури та туризму Сумської обласної державної адміністрації, закладами вищої освіти, національними природними

парками Сумської області, музейними закладами, обласними осередками національних спілок України: майстрів народного мистецтва, журналістів, письменників, краєзнавців, обласним територіальним центром комплектування та соціальної підтримки, громадськими організаціями та благодійними фондами.

Основними напрямками психологічного супроводу освітнього процесу були психодіагностична, корекційно-розвивальна, консультативна та просвітницька діяльність.

Психодіагностичною роботою було охоплено 603 особи, (індивідуальною – 32 особи, груповою (соціально-психологічними дослідженнями) – 571 особа.

Соціально-діагностичні дослідження проводилися серед вихованців для виявлення дітей «групи ризику», визначення рівня соціально-психологічної адаптації, рівня тривожності, оцінки безпеки освітнього середовища в гуртках і творчих об'єднаннях, готовності дітей дошкільного віку до навчання у школі, серед педагогічних працівників з метою оцінки психологічного клімату в колективі, визначення рівня емоційного вигорання та стійкості до стресових ситуацій.

Протягом 2023/2024 навчального року за психологічною допомогою звернулося 96 осіб, із них 15 педагогічних працівників, 45 батьків, 32 вихованці, 4 представники громадських організацій. Груповим консультуванням було охоплено 530 осіб (300 вихованців, 200 батьків, 30 педагогів).

Тематика звернень зорієнтована на збереження та зміцнення ментального здоров'я дітей і дорослих. Також збільшилася кількість запитів щодо розвитку стресостійкості та психологічної підтримки близьких. Зросла й кількість батьків, які переймаються питаннями взаємодії в системі «батьки – діти».

Корекційно-відновлювальною та розвивальною роботою було охоплено 120 вихованців.

Одним із пріоритетних напрямів діяльності практичного психолога є консультативно-просвітницька робота. Це зумовлюється специфікою діяльності Центру, необхідністю та важливістю популяризації психологічних знань серед дітей і підлітків, членів педагогічного колективу, батьків і представників громадськості. Упродовж 2023/2024 навчального року така робота проводилася у змішаному форматі. Психологічною просвітою було охоплено 324 особи.

Засобами просвітницької діяльності вирішувалася низка важливих завдань, серед яких першочерговими були: формування стресостійкості учасників освітнього процесу, популяризація та пропаганда психологічних знань, формування потреби в їхньому використанні з метою самовдосконалення та саморозвитку.

Упродовж навчального року було проведено роботу, спрямовану на створення безпечного освітнього середовища: розроблено, затверджено й оприлюднено на сайті закладу план заходів із запобігання та протидії булінгу (цькуванню). Проведено заходи, спрямовані на розуміння та сприйняття цінності прав і свобод людини, уміння відстоювати свої права та поважати права інших,

здатності попереджувати та розв'язувати конфлікти ненасильницьким шляхом. У листопаді 2023 року, під час Тижня толерантності, вихованці взяли участь у тренінгах і тематичних заняттях з тем: «Добро починається з себе», «Повага до себе та інших», «Почути один одного» тощо. У межах Тижня протидії булінгу здобувачі освіти долучилися до заходів з протидії булінгу, торгівлі людьми та інших видів насильства. Під час Тижня безпечного інтернету вихованці долучилися до тренінгу з профілактики інтернет і комп'ютерної залежності, формування навичок безпечного користування інформаційно-комунікаційними технологіями. Для педагогів було проведено 32 просвітницькі та 28 інтерв'ізійних зустрічей за проектом психологічної підтримки «Завжди поруч», що має на меті збереження та зміцнення психічного здоров'я. Також, відповідно до звернень надавалися групові та індивідуальні консультації педагогам.

З метою пропаганди здорового способу життя, формування навичок здорової та безпечної поведінки серед вихованців закладів позашкільної освіти області в листопаді-грудні 2023 року було проведено обласний конкурс «Агенти здоров'я».

Аналіз змісту, форм і методів організації психологічної роботи свідчить, що вона позитивно впливає на створення безпечного освітнього середовища, сприятливого соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі та в дитячих творчих об'єднаннях.

З метою визначення психологічного клімату в колективі Центру психологічною службою було проведено анкетування педагогів. Його результати показали, що в колективі панує здорова позитивна атмосфера. Відповіді респондентів свідчать про високий рівень взаєморозуміння, підтримки та довіри між колегами, що є основою для ефективної командної роботи та досягнення спільних цілей.

Переважає більшість опитуваних зазначили, що в колективі панує дружба та доброзичлива атмосфера. Ці фактори позитивно впливають на підвищення мотивації та продуктивності, створення сприятливих умов для професійного зростання та розвитку.

Важливо зазначити, що в закладі підтримуються ініціативи педагогічних працівників, що сприяє їх професійному розвитку. Відкритість до конструктивного зворотного зв'язку та готовність до взаємодії є ключовими аспектами позитивного психологічного клімату. Такий підхід дозволяє швидко вирішувати конфліктні ситуації, знаходити спільні рішення та підтримувати гармонійні стосунки між педагогами.

Загалом результати опитування засвідчили, що в закладі сформовано позитивний психологічний клімат, який сприяє здійсненню системної ефективної командної роботи, спрямованої на результат.

З метою забезпечення комфортних умов праці та перебування здобувачів освіти в закладі планово проводилися інструктажі з питань охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, безпеки життєдіяльності для педагогів, вихованців.

Для забезпечення безпекової складової під час освітнього процесу в закладі для здобувачів освіти та працівників облаштоване найпростіше укриття, розраховане на 70 осіб. Щоквартально проводиться обстеження захисної споруди комісією зі складу представників органів місцевого самоврядування, ДСНС, поліції. Санітарно-технічний стан укриття задовільний. Воно забезпечене електропостачанням, централізованим теплопостачанням, водопостачанням та каналізацією. У ньому є природна вентиляція. У грудні 2023 року встановлено «примусову» вентиляцію. На випадок виникнення загрози хімічного ураження у 2023 році придбано 38 протигазів. Триває робота над стовідсотковим забезпеченням працівників засобами індивідуального захисту. У наявності альтернативні джерела електроенергії (ліхтарі, електрична зарядна станція). Для створення безперебійного електропостачання в укритті встановлено акумулятор резервного живлення TESLA Powerwall.

У приміщенні укриття доступний інтернет за окремим каналом зв'язку, наявні запаси бутильованої питної води, технічної води в баках; продуктів харчування довготривалого зберігання (печиво, чай, вода, халва, м'ясні та рибні консерви), медикаментів у розрахунку на 2 доби перебування 70 осіб.

Керівниками гуртків проведено інструктажі, практичні тренування зі здобувачами освіти щодо дій у разі оголошення сигналу «Повітряна тривога», загрози виникнення надзвичайної ситуації воєнного характеру або терористичного акту, зокрема про правила поведінки під час переміщення до укриття та під час знаходження в ньому.

Для забезпечення функціонування закладу під час можливих відключень електроенергії, уникнення призупинення освітнього процесу використовуються два бензинові генератори номінальною потужністю 2,5 кВт.

З метою створення умов для безбар'єрного відвідування закладу осіб з особливими освітніми потребами у закладі встановлено кнопку виклику.

Згідно з чинним законодавством про охорону праці із працівниками Центру та здобувачами освіти регулярно проводяться інструктажі, навчання з безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій. Планово в межах освітніх проєктів здійснюються заходи щодо формування навичок здорового способу життя та екологічно доцільної поведінки у здобувачів освіти в освітньому процесі.

За звітний період видатки та надходження коштів для фінансового забезпечення закладу здійснювалися через бухгалтерську службу відповідно до кошторису, з дотриманням нормативів бюджетного фінансування та внутрішньої облікової політики закладу відповідно до показників, що доведені лімітними довідками Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації.

Бюджетне фінансове забезпечення спрямовувалося переважно на видатки з оплати праці, енергоносіїв. Із обласного бюджету у 2023/2024 навчальному році на утримання закладу за загальним фондом КТПКВК 0611070 було виділено та затверджено кошторисом кошти у сумі 32 686 418,00 грн., з них: видатки на

оплату праці – 29 985 000,00 грн.; видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 1 396 372,00 грн.; видатки на відрядження – 21 000,00 грн.; видатки на оплату товарів і послуг – 1 284 046,00 грн.

Протягом зазначеного періоду Центр також отримав матеріальні цінності, як благодійну та гуманітарну допомогу, на суму 1 190 432,89 грн., у тому числі 22 ноутбуки, 8 комп'ютерів, проектор, телевізор і систему зберігання енергії, 39 навчальних наборів.

Бухгалтерська служба Центру веде бухгалтерський облік відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також інших нормативно-правових актів відповідно до чинного законодавства.

У закладі в наявності всі первинні документи, що необхідні у процесі ведення бухгалтерського обліку. Відповідно до нормативних вимог ведеться перелік обладнання навчальних приміщень, інвентарні списки основних засобів, акти списання матеріальних цінностей і накази з фінансово-господарської діяльності.

Створенню належних умов навчання й виховання здобувачів освіти сприяла реалізація низки організаційно-господарських заходів, а саме: виконано підготовку тепломережі до опалювального сезону згідно з Правилами експлуатації теплових установок і мереж (здійснено повірку манометрів, засобу обліку теплової енергії, проведено гідравлічні випробування системи опалення; комплекс підготовчих робіт газового господарства; своєчасно виконано перевірку роботи пожежних рукавів і перезарядку всіх типів вогнегасників).

З метою належного функціонування Центру та забезпечення безпечного освітнього процесу між закладом і відповідними організаціями укладено договори на вивіз твердих побутових відходів, надання послуг з технічного обслуговування обладнання топкової закладу, з цілодобового спостереження за установкою пожежної сигналізації з виводом інформації про стан системи на пульт пожежного спостереження, з технічного обслуговування установки пожежної сигналізації та оповіщення людей про пожежу, дератизації та дезінсекції, з експлуатаційно-технічного обслуговування та поточного ремонту електрообладнання тощо.

Посадові особи пройшли навчання з пожежної безпеки, охорони праці, Правил експлуатації теплових установок і мереж, експлуатації газових котлів.

Регулярно проводиться поповнення медикаментами аптек для надання першої медичної допомоги; закупівля мийних, дезінфікуючих засобів. Здійснюється регулярне технічне обслуговування та ремонт автотранспорту.

З метою формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти, відповідно до плану роботи Центру на рік, наказу ОЦПО та РТМ від 08.04.2024 № 107 «Про проведення самооцінювання освітньої та управлінської діяльності у 2024 році» у травні 2024 року було здійснено самооцінювання стану освітньої та управлінської діяльності в закладі за напрямом «Система оцінювання здобувачів освіти», основними завданнями якого було відстеження особистісного розвитку

здобувачів освіти, об'єктивного оцінювання їхніх освітніх досягнень, формування та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти, удосконалення системи оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

До участі в самооцінюванні долучилися педагоги закладу, вихованці та їхні батьки. Самооцінювання здійснювалося в усіх структурних підрозділах. У анкетуванні суб'єктів освітнього процесу взяло участь 99 педагогів, 922 батьків, 357 вихованців. За результатами самооцінювання та анкетування учасників освітнього процесу відповідно до критерію «Досягнення здобувачів освіти» та індикаторів, що визначають рівень ефективності діяльності педагогічного колективу за напрямом «Система оцінювання здобувачів освіти», аналізу форм інформацій щодо вивчення стану педагогічної діяльності педагогічних працівників, діяльність педагогічного колективу закладу відповідає високому рівню (3,75 бала).

Результати самооцінювання діяльності закладу за напрямом «Система оцінювання здобувачів освіти» було обговорено з представниками батьківської громадськості, на засіданні педагогічної ради в червні 2024 року.

Діяльність закладу є прозорою і відкритою. Перебіг освітньої діяльності, досягнення педагогів і вихованців закладу висвітлювалися в засобах масової інформації, мережі «Інтернет», на офіційному сайті закладу (<https://ospro.sumy.ua/>), власних сайтах педагогів, через виставкову, концертну, презентаційну діяльність.

Досвід практичної діяльності педагогічного колективу Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю в умовах воєнного стану дає підстави стверджувати, що позашкільна освіта відіграє ключову роль у формуванні національної ідентичності українців, розвитку їхніх талантів і здібностей, надолуженні освітніх втрат, наданні освіти на прифронтових територіях, оперативному формуванні та імплементації нових методик і підходів до навчання, виховання та розвитку дітей і молоді.

На підставі вищезазначеного, у контексті сучасних викликів, відповідно до стратегічного плану діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року основними завданнями діяльності педагогічного колективу у 2024/2025 навчальному році є:

- забезпечення координаційно-методичної функції, спрямованої на подальше формування регіонального позашкільного освітнього простору;
- забезпечення безпекової складової для учасників освітнього процесу, створення безбар'єрного освітнього середовища;
- реалізація освітніх, методичних проєктів, спрямованих на подолання освітніх втрат;
- активне впровадження в освітній процес гуртків і творчих об'єднань інтерактивних, проєктних технологій, технологій STEM-освіти;
- розширення кількісного складу вихованців закладу шляхом залучення до організованих форм гурткової роботи дітей з особливими освітніми потребами, дітей, які мають статус внутрішньо переміщених осіб;

- реалізація Програми «Молода генерація Сумщини на 2023-2027 роки»;
- удосконалення програмно-методичного забезпечення освітнього процесу гуртків і творчих об'єднань з урахуванням особливостей роботи під час воєнного стану, безпекової складової освітнього процесу, технологій психологічної та психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу;
- здійснення психолого-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, які отримали психологічну травму внаслідок військової агресії РФ;
- удосконалення професійної компетентності педагогів шляхом самоосвітньої діяльності, залучення їх до методико-педагогічних заходів різних організаційних рівнів;
- розроблення навчально-цифрового контенту для організації освітнього процесу в гуртках і творчих об'єднаннях за змішаною та дистанційною формами навчання.

**Директор комунального закладу
Сумської обласної ради – обласного
центру позашкільної освіти та
роботи з талановитою молоддю**

Лариса ТИХЕНКО